

खलासनहलान्युदक् । कर्मसङ्गमयुद्धेषु प्रवेशे नष्टमार्गणे ।
 यानव्यस्तगता प्राज्ञा विशेषश्चात्र वक्ष्यते । दिवा प्रस्थान-
 वदुप्राज्ञाः कुरङ्गरुखानराः । अङ्गश्च प्रथमे भागे
 चाधवङ्गुलकुक्कुटाः । पश्चिमे शर्वरीभागे नमृकौलूक-
 पिङ्गलाः । सर्वे एव विपर्यस्ता प्राज्ञाः सार्थेषु योषि-
 ताम् । नृपसन्दर्शने प्राज्ञाः प्रवेशेऽपि प्रयाणवत् ।
 शिथरुणप्रवेशे च नदीनां चावगाहने । वामदक्षिणगौ
 शस्तौ यौ तु तावत्प्रष्टगौ । क्रियादीप्तौ विनाशाय
 यातुः परिवसज्जितौ । तावेव तु यथाभागं प्रशान्त-
 रतचेष्टितौ । शकुनौ शकुनद्वारसज्जितावर्धसिद्धये ।
 केचित्तु शकुनद्वारमिच्छन्त्यभयतः स्थितैः । शकुनैरेक-
 जातोयैः शान्तचेष्टाविराविभिः । विस्मर्जयति यद्येक
 एकश्च प्रतिषेधति । स विरोधोऽशुभो यातुर्थाहरो
 वा बलवत्तरः । पूर्वं प्रावेशिको भूत्वा पुनः प्रास्थानिको
 भवेत् । सुखेन सिद्धिमाचष्टे प्रवेशे तद्विपर्ययः । वि-
 समर्थं शकुनः पूर्वं स एव निरुपार्जिते चेत । प्राह यातु-
 ररेन्दृत्युं उभयं रोगमेव वा । अपसव्यास्तु शकुना
 दीप्तौ भवतिवेदिनः । आरम्भे शकुनो दीप्तौ वर्धन्त-
 स्तद्भयङ्करः । तिथिवाय्वर्कभस्थानचेष्टादीप्तौ यथाक्रमम् ।
 धनसैन्यबलाङ्केटकर्मणां स्युर्मयङ्कराः । जीमूतध्वनि-
 दीप्तौ भयं भवति मारुतात् । उभयोः सन्ध्योर्दीप्तौः
 शस्त्रोद्भवभयङ्कराः । धितिकैशकपालेषु सृत्यु बन्धवध-
 प्रदाः । कण्टकीकाष्ठभस्त्राः कलहायासदुःखदाः ।
 अप्रसिद्धिं भयं वापि निःसाराश्शुभ्यवस्थिताः । कुर्वन्ति
 शकुना दीप्तौः शान्ता यावत्फलास्तु ते । अस्मिद्धिसिद्धिदौ
 क्षेयो निर्हादाहारकारिणौ । स्थानाद्गुणं व्रजेदु-
 यातां शंसते त्वन्यथागमम् । कलहः खरदीप्तौ स्थान-
 दीप्तौ विग्रहः । उच्चमादौ खरं कृत्वा नीचं पञ्चाच्च
 घोषकृत् । एकस्थाने रुवन्दीप्तः सप्तप्राहादुप्रासघातकृत् ।
 पुरदेशनरेन्द्राणामृत्वर्द्धायनवत्परात् । सर्वे दुर्भिक्षकर्तारः
 खजातिप्रशिताशनाः । सर्पसूषिककाजार्पणुष्टुरोमविव-
 र्जिताः । परयोनिषु गच्छन्तो सैथुनं देशनाशनाः ।
 अन्यत्र वैशरोत्पन्नेणां चाजातिमैथुनात् । बन्धघात-
 भयानि स्युः पादोरुमस्तकानिगैः । अशुभ्यपिशिताच्चा-
 देऽप्रेक्षोषक्षतयहाः । क्रूरपदोषदुष्टैश्च प्रधानन्दपट्टकैः ।
 चिरकालैश्च दीप्तौद्यास्त्रागमो दिक्षु तद्गुणाम् । सद्रव्यो
 बलवांश्च स्थात्यद्रव्यस्यागमो भवेत् । द्युतिमान् विनतप्रेक्षो
 सौख्यो दारुणदृक्कृत् । विदिकस्थः शकुनो दीप्तौ वाम-

स्थानाहुवाशितः । स्त्रियाः संग्रहणं प्राह तद्दिगाख्यात-
 योनितः । शान्तः पञ्चमदीप्तौ विरुतो विजयावहः ।
 दिग्गमकारि वा दोषकृत्तद्विपर्यये । वामसव्यरुतो
 मध्यः प्राह स्वपरयोर्भयम् । सरणं कथयन्त्येते सर्वे
 समविराविणः । हृन्नायमध्यमूलेषु गजाश्वरथिकागमः ।
 दीर्घाञ्जसुपिताम्येषु नरनौशिविकागमः । शकटेनोद्धत-
 स्थे च कायास्ये कृतसंयुतः । एकत्रिपञ्चसप्तप्राहात्
 पूर्वाद्यास्त्रन्तराद्यु च । सुरपतिस्तवहयमनिर्हृति-
 वरुणपवनेन्दुशङ्कराः । प्राच्यादीनां पतयो दिशः पुमांसो-
 ऽङ्गना विदिशः । तस्मालीविदलान्तरसलिलजशरचर्म-
 पट्टलेखाः स्युः । द्वात्रिंशत्प्रिभक्ते दिक्चक्रे तेषु
 कार्याणि । व्यायामशिक्षिणिकूजितकलहाशोनिगण्ड-
 मन्त्रगोशब्दाः । वर्षाश्च रक्तपीतककण्वसिताः कोणगा
 सिन्धाः । चिह्नं ध्वजो दग्धमय श्शशानं दरी जलं
 पर्वतयज्ञघोषाः । एतेषु संयोगभयानि विन्द्यात् अन्धानि
 वा स्थानविकल्पितानि । स्त्रीणां विकल्पे दृहती
 कुमारी व्यङ्गा विगन्धा त्वय नीलवस्त्रा । कुस्त्री प्रदीर्घा
 विधवा च ताश्च संयोगचिन्तापरिवेदिकाः स्युः ।
 शुक्लासु हृष्यकनकाहुरभासिनीनां मेघाव्ययानमस्रगोकुल-
 संश्रयासु । न्ययोधरक्ततरुलोभ्रककीचकाख्यासूतदुमाः
 खदिरबिल्वनगार्जुनाश्च ।

अन्धानि शुभाशुभशकुनानि तलोक्तानि तत्तच्छब्दे उक्तानि

दुः(दुःश)शला स्त्री धृतराष्ट्रकन्यायाम् वा रोः शः । दुःश-
 लाप्यत्र “कुण्डजसितकेशैव दुःशला च शताधिका”
 भा० आ० ६७अ० । [दुःखेन शिष्यभाषे ।

दुःशास त्रि० दुःखेन शिष्यतेऽसौ शास-कर्मणि वेदे खल् ।

दुःशासन त्रि० दुःखेन शिष्यतेऽसौ “भाषायां शासियुधि
 दृशिष्टिभ्रष्टिभ्यो युच्” पा० भाषायां युचो विधानात्
 कर्मणि युच् । दुःखेन शिष्यप्रभाषे दुर्घोषनादिमध्ये
 २४तराष्ट्रपुत्रभेदे पु० । “दुर्घोषनोयुयुत्सश्च राजन् !
 दुःशासनस्तथा” भा० आ० ६७अ० ।

दुः(श्री)शील त्रि० दुःशं शीलसस्य वा रोः शः । दुःशशीले
 “पूर्वमप्यतिदुःशीलो न धैर्यं कर्तुमर्हति” भा० स० २०अ०

दुःशोध त्रि० दुःश+शुध-कर्मणि खल् । दुःखेन शोधनीये
 प्रतीकार्यं च त्रि० “तथैव खलु दुःशोधान् शोधयेत्
 क्षारकर्मणा” सुश० । [वा घः । दुःशे सन्धौ

दुः(दुःश)धन्वि पु० दुःशः सन्धिः शुभाभा० पत्न्ये विसर्गस्य
 दुः(दुःश)धमस् अन्त्यदुःशं समसत् तदुःशु । अव्ययी० पत्न्ये